

10 Σεπτεμβρίου, 1992

[ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΛΙΛΙΑΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ,

Αιτήτρια,

v.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ,

Καθ' ου η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 970/89).

---

*Αναθεωρητική Έφεση — Αναστολή πρωτόδικης απόφασης — Οι νομολογιακοί κανόνες και η απόληξη στην **Katarina Shipping v. Ship "Poly"** — Αποδοχή αιτήματος αναστολής απόφασης ακυρωτικής επιβολής δασμού σε αυτοκίνητο.*

Με την αίτηση ζητήθηκε αναστολή εκτελέσεως απόφασης επί της προσφυγής μέχρις εκδόσεως απόφασης επί της επέσεως που στο μεταξύ ασκήθηκε. Η απόφαση, περί της αναστολής της οποίας επρόκειτο, ήταν ακυρωτική της απορρίψεως χορήγησης δασμολογικής ατέλειας σε σχέση με εισαγόμενο αυτοκίνητο.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, αποδεχόμενο την αίτηση αναστολής εκτελέσεως, αποφάσισε ότι:

1. Η υπόθεση **Δημήτριος Ορφανίδης και Άλλος v. Δημοκρατίας** έχει διευκρινίσει οριστικά πως η άσκηση έφεσης δεν επάγεται, δικαιοματικά, αναστολή εκτέλεσης πρωτόδικων αποφάσεων. Τούτο είναι το αληθινό νόημα της Δ. 35, Θ. 18 όπως προκύπτει και από τη ρητή επιταγή της. Η απόφαση αυτή περαιτέρω επιβεβαίωσε τον παρεπόμενο κανόνα ότι η σχετική εξουσία του δικαστηρίου έχει διακριτικό χαρακτήρα. Και ασκείται μόνον όταν διαπιστώνονται εξαιρετικές περιστάσεις που επιβάλλουν την αναστολή των επιπτώσεων μιάς απόφασης.

(Βλ. και την **Μάριος Ιερωνυμίδης v. Δημοκρατίας** που υιοθέτησε

και η Δημήτριος Ορφανίδης).

- 5 2. Παρά τις ιδιαιτερότητες της ακυρωτικής δίκης η διαδικασία αναστολής των διοικητικών αποφάσεων ασκείται, κατά το μάλλον ή ήττον, με τον ίδιο τρόπο και διέπεται από τις ίδιες αρχές που εφαρμόζονται και στις αστικές διαφορές.

10 Στην *Katarina Shipping v. Ship "Poly"* τονίστηκε ότι ο διάδικος που κερδίζει τη δίκη πρέπει να αφηθεί να δρέψει τους καρπούς της νίκης του έστω και αν το αποτέλεσμα εφεσιβάλλεται. Συγχρόνως όμως το δικαστήριο οφείλει να διασφαλίσει, όποτε οι ειδικές περιστάσεις της υπόθεσης το υπαγορεύουν, ότι η επιτυχία της έφεσης δεν παραμένει άνευ αντικρύσματος.

- 15 3. Αυτό ακριβώς δυνατό να συμβεί εδώ αν δεν εξασφαλισθεί κατάλληλα η δασμολογική αξίωση του δημοσίου. Απόδοση του οχήματος σε συμμόρφωση προς την ακυρωτική απόφαση ενέχει τον κίνδυνο καταστροφής ή ακόμη αποξένωσής του με αποτέλεσμα, σε περίπτωση επιτυχίας του αιτητή, η έφεσή του να έχει γίνει εις μάτην. Μια τέτοια αντιμετώπιση βρίσκεται, πιστεύω, μέσα στο πνεύμα και το γράμμα των σχετικών αρχών και ιδιαίτερα εκείνων της υπόθεσης *Katarina Shipping*. Πρέπει εδώ να εκφράσω τη διαφωνία μου με την ερμηνεία που
- 20 έδωσε ο συνήγορος στις λέξεις "ανεπανόρθωτη ζημία", που περιορίζεται στο χώρο του δικαίου που αφορά στα προσωρινά μέτρα. Η φύση και ο σκοπός της διαδικασίας αναστολής είναι διαφορετικός. Η ζημία, έστω και αν είναι μόνο χρηματική, μπορεί ασφαλώς να έχει ανεπανόρθωτο χαρακτήρα. Αυτό συμβαίνει όταν δεν υπάρχει τρόπος, όπως
- 25 εδώ, να εξασφαλιστεί αλλιώς η απαίτηση που κατοχυρώνουν οι διαδικασίες του νόμου μετά τον τελωνισμό ενός αντικειμένου. Αν δε νικήσει ο αιτητής δεν θα έχει σημασία η επιτυχία του.

- 30 4. Η αίτηση γίνεται δεκτή. Εκδίδεται διάταγμα αναστολής μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση στην έφεση που ασκήθηκε κατά της πρωτόδικης απόφασης, εκτός αν η αιτήτρια καταθέσει εντός ενός μηνός από σήμερα τραπεζική εγγύηση προς όφελος της Δημοκρατίας που να καλύπτει το ποσό του δασμού, δηλαδή,
- 40 £15.256.

Η αίτηση επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες Υποθέσεις:

Ορφανίδης και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1992) 3 Α.Α.Δ. 44

Ιερωνυμίδης ν. Δημοκρατίας (1991) 4(Γ) Α.Α.Δ. 2321

5

Μαυρομάτη και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1991) 4(B) Α.Α.Δ. 1479

Veis and Others v. Republic (1979) 3 C.L.R. 390

Veis and Others v. Republic (1979) 3 C.L.R. 537

10

Republic v. Petrides (1981) 3 C.L.R. 246

Ευσταθίου ν. Δημοκρατίας (1991) 4(B) Α.Α.Δ. 1579

15

Εγγλεζάκη και Άλλες ν. Γενικού Εισαγγελέα (1992) 1(A) Α.Α.Δ. 697

Katarina Shipping v. Ship "Poly" (1978) 1 C.L.R. 355

20

Αίτηση.

Αίτηση σε προσφυγή με την οποία ο καθ' ου η αίτηση ζητά αναστολή εκτέλεσης απόφασης, που είχε δοθεί στην συγκεκριμένη προσφυγή, μέχρις ότου εκδοθεί οριστική ετυμηγορία στην έφεση του καθ' ου η αίτηση κατά της απόφασης.

25

Μ. Ραφτόπουλος, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α', για τον αιτητή - καθ' ου η αίτηση.

30

Α. Μαρκίδης και Ι. Νικολάου, για την καθ' ης η αίτηση - αιτήτρια στην προσφυγή.

35

Cur.adv.vult.

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η αναστολή εκτέλεσης απόφασης, που είχε δοθεί στην παραπάνω προσφυγή, μέχρις ότου εκδοθεί οριστική ετυμηγορία στην έφεση του Διευθυντή Τελωνείων κατά της απόφασης. Απ' ότι έχω υπόψη μου δεν έχει ακόμη οριστεί δικάσιμος. Στην εν λόγω απόφαση έγινε δεκτή η προσφυγή της καθής η παρούσα αίτηση και ακυρώθηκε απορριπτική απόφαση του αιτητή

40

45

για χορήγηση δασμολογικής ατέλειας σε σχέση με αυτοκίνητο Μερσεντές 190 που είχε εισάξει η καθής στην Κύπρο υπό τις συνθήκες που έχω περιγράψει στην απόφασή μου.

5

Επικαλούμενος την απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερ. 14/2/92 στις συνεκδικασθείσες προσφυγές αρ. 416/88 και 445/88, **Δημήτριος Ορφανίδης & Άλλος ν. Δημοκρατίας**, ο δικηγόρος του αιτητή υποστήριξε πως υπάρχουν "εξαιρετικές περιστάσεις" που καθιστούν το αίτημα του δημοσίου για αναστολή δικαιολογημένο. Κατ' ουσίαν είπε πως σε περίπτωση συμμόρφωσης προς την ακυρωτική απόφαση δημιουργείται κίνδυνος, αν τελικά κερδηθεί η έφεση, το δημόσιο να μην ανακτήσει τους πληρωτέους δασμούς. Και τούτο διότι στο αναμεταξύ το αυτοκίνητο δυνατόν να καταστραφεί.

Η υπόθεση **Δημήτριου Ορφανίδη** ανωτέρω, έχει διευκρινίσει οριστικά πως η άσκηση έφεσης δεν επάγεται, δικαιωματικά, αναστολή εκτέλεσης πρωτόδικων αποφάσεων. Τούτο είναι το αληθινό νόημα της Δ. 35, Θ.18 όπως προκύπτει και από τη ρητή επιταγή της. Τη θέση αυτή φαίνεται - από την ένορκη δήλωση που συνοδεύει τη γραπτή αίτηση για αναστολή - να πρόβαλε ο δικηγόρος του αιτητή αρχικά, αλλά εγκαταλείφθηκε όταν έγινε γνωστή η απόφαση της Ολομέλειας. Η απόφαση αυτή περαιτέρω επιβεβαίωσε τον παρεπόμενο κανόνα ότι η σχετική εξουσία του δικαστηρίου έχει διακριτικό χαρακτήρα. Και ασκείται μόνον όταν διαπιστώνονται εξαιρετικές περιστάσεις που επιβάλλουν την αναστολή των επιπτώσεων μιας απόφασης. Στην υπόθεση **Ορφανίδης** ο κανόνας διατυπώνεται με πυκνότητα ως εξής:

35

"Εφόσον ασκηθεί έφεση, η ακυρωτική απόφαση μπορεί να ανασταλεί στο πλαίσιο της Δ.35, Θ.18 . Η αναστολή ανάγεται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου και παρέχεται μόνον εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις που τη δικαιολογούν."

40

Στην **Μάριος Ιερωνυμίδης ν. Δημοκρατίας** (1991) 4(Γ) Α.Α.Δ. 2321, ο δικαστής Πιχής καθορίζει εννοιολογικά

τον όρο "εξαιρετικές περιστάσεις" προσδίνοντάς του την απαραίτητη ελαστικότητα:

"Τι συνιστά 'εξαιρετικές περιστάσεις' είναι δύσκολο να προκαθορισθεί και ανεπιθύμητο να προσδιορισθεί 5
 εξαντλητικά. Οι περιστάσεις πρέπει να συσχετίζονται με τις συνέπειες εφαρμογής της πρωτόδικης απόφασης στη συγκεκριμένη περίπτωση και να καταφαίνονται οι 10
 ιδιαίτερα δυσμενείς συνέπειες σε περίπτωση επιτυχίας της έφεσης. Το εξαιρετικό των περιστάσεων πρέπει να προκύπτει από το συσχετισμό, αφενός, των συνεπειών της άμεσης εφαρμογής της ακυρωτικής απόφασης και των δυσχερειών, αφετέρου, αποκατάστασης της προηγούμενης κατάστασης πραγμάτων σε περίπτωση 15
 επιτυχίας της έφεσης. Σ' αυτά πρέπει να προστεθεί ότι οποτεδήποτε αναστέλλεται πρωτόδικη ακυρωτική απόφαση, δικαιολογείται η επιτάχυνση της ακρόασης της έφεσης, γιατί για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή αιωρείται η νομιμότητα στη λειτουργία της Δημόσιας 20
 Υπηρεσίας."

Ας σημειωθεί ότι οι σκέψεις αυτές υιοθετήθηκαν στην απόφαση *Ορφανίδη*.

Ο δικηγόρος της καθής η αίτηση αναστολής διαφώνησε 25
 με τη θέση του αντιδίκου του. Συνάρτησε τη θεμελίωση εξαιρετικών περιστάσεων με την πιθανότητα πρόκλησης ανεπανόρθωτης ζημίας ή το ενδεχόμενο να απωλέσει η έφεση το αντικείμενό της. Η πρώτη πρόταση έχει ως βάση 30
 το τι λέχθηκε στην απόφαση στις προσφυγές 228/88 και 284/88 *Όλγας Μαυρομάτη & Άλλον ν. Δημοκρατίας* ημερ. 30/4/91. Ανασκοπώντας την προγενέστερη νομολογία (*Veis & Others v. Republic* (1979) 3 C.L.R. 390, *Veis & Others v. Republic* (1979) 3 C.L.R. 537 και *R. v. Petrides* (1981) 3 C.L.R. 246), το δικαστήριο 35
 παρατήρησε ότι "εξαιρετικές περιστάσεις μπορεί να στοιχειοθετηθούν από το ενδεχόμενο πρόκλησης ανεπανόρθωτης ζημίας στον αποτυχόντα αιτητή". Ενώ η άλλη εισήγηση έγινε με αφορμή παρατήρηση στην προσφυγή 102/88, *Ευσταθίου ν. Δημοκρατίας*, ημερ. 40
 8/5/91. Απορρίπτοντας αίτηση για αναστολή ο πρωτόδικος δικαστής είπε: "Δεν έχω ικανοποιηθεί ότι απόρριψη της αίτησης θα δημιουργήσει οποιαδήποτε

ανεπανόρθωτη βλάβη στον αιτητή..... ή θα στερήσει την έφεση από το αντικείμενό της".

- 5 Συνεχίζοντας ο συνήγορος υπέβαλε - παραθέτοντας
αποφάσεις από τη νομολογία που διαμορφώθηκε για την
παροχή προσωρινής προστασίας μέχρι την εκδίκαση
αίτησης ακυρώσεως - ότι στην προκείμενη περίπτωση δεν
εγείρεται θέμα ανεπανόρθωτης ζημίας εφόσον μόνο
10 χρηματική ζημία μπορεί να προκύψει. Αναφορικά με τη
δεύτερη προϋπόθεση το αντικείμενο της έφεσης δεν είναι
το αυτοκίνητο, αλλά ο δασμός για τον οποίον ο αιτητής
θα έχει αξίωση αν επιτύχει η έφεση. Έτσι τυχόν
καταστροφή του αυτοκινήτου δεν αποτελεί εξαφάνιση του
αντικειμένου της έφεσης. Ας σημειωθεί πως με βάση την
15 αξία του αυτοκινήτου, που δηλώθηκε στα έγγραφα
εισαγωγής, ο δασμός ανέρχεται σε £15.256.

- Αν η καθής η αίτηση, επέρανε ο συνήγορος, χάσει την
υπόθεσή της θα έχει αγωγήμο δικαίωμα για αποζημιώσεις,
20 γιατί έχει εισάξει το αυτοκίνητο ύστερα από διευκρινίσεις
των δικαιωμάτων της που πήρε εγγράφως από την
τελωνειακή αρχή. Δεν βλέπω πώς συσχετίζεται έγκυρα το
τελευταίο θέμα με την ύπαρξη ή μη εξαιρετικών
περιστάσεων. Το δικαστήριο δεν θα συζητήσει φυσικά την
25 προοπτική επιτυχίας ενός τέτοιου μελλοντικού δικαστικού
διαβήματος από την καθής αν χάσει την υπόθεση αυτή,
συναρτώντας το στη συνέχεια με το ζήτημα που πρέπει να
αποφασισθεί εδώ. Ίσως όμως θα μπορούσε να υπομνησθεί
ότι ακόμη και τελεσίδικη ακυρωτική απόφαση δεν
30 θεμελιώνει αυτόματα αγωγήμο δικαίωμα σε αποζημιώσεις
από πολιτικό δικαστήριο κάτω από το άρθρο 146.6 του
συντάγματος. Δεν θα επεκταθώ. Για τις προϋποθέσεις
επιτυχίας αγωγής σε αποζημιώσεις παραπέμπω στην
απόφαση στην Π.Ε. 7811, *Πελαγία Εγγλεζάκη & Άλλες ν.*
35 *Γενικού Εισαγγελέα*, ημερ. 20/4/92. Εν πάση περιπτώσει
είναι πρόωρο να συζητείται τώρα τέτοιο θέμα, το οποίο
κρίνω άσχετο.

- 40 Σχετικά με την άλλη πτυχή της υπόθεσης που έθιξε ο κ.
Νικολάου, έχει τη θέση της εδώ μια παραπομπή πάλιν από
την υπόθεση *Μάριος Ιερωννμίδης*, ανωτέρω. Παρά τις
ιδιαιτερότητες της ακυρωτικής δίκης η διαδικασία
αναστολής των διοικητικών αποφάσεων ασκείται, κατά το

μάλλον και ήττον, με τον ίδιο τρόπο και διέπεται από τις ίδιες αρχές που εφαρμόζονται και στις αστικές υποθέσεις. Διαβάζω από τις σελ. 2325 και 2326.:

"(Η διακριτική εξουσία του δικαστηρίου) ασκείται 5
κατ' ανάλογο τρόπο με την αντίστοιχη εξουσία
αναστολής πρωτόδικων αποφάσεων των Δικαστηρίων
στον τομέα του αστικού δικαίου (βλ. αποφάσεις
Τριανταφυλλίδη, Π., στις *Veis and Others v. Republic* 10
(1979) 3 C.L.R. 390, *Veis and Others v. Republic*
(1979) 3 C.L.R. 537, *Republic v. Petrides* (1981) 3
C.L.R. 246 και *Republic v. Hadjiefthychiou* (1986) 3
C.L.R. 2628. Στην *Petrides* (ανωτέρω), γίνεται ειδική
αναφορά στην *Katarina Shipping v. Ship 'Poly'*, 1978) 15
1 C.L.R. 355, προς το σκοπό καθορισμού των αρχών
και κριτηρίων που διέπουν την άσκηση της διακριτικής
ευχέρειας του Δικαστηρίου να αναστείλει πρωτόδικη
διοικητική απόφαση."

Στην *Katarina Shipping*, ανωτέρω, τονίστηκε ότι ο 20
διάδικος που κερδίζει τη δίκη πρέπει να αφεθεί να δρήσει
τους καρπούς της νίκης του έστω και αν το αποτέλεσμα
εφεσιβάλλεται. Συγχρόνως όμως το δικαστήριο οφείλει να
διασφαλίσει, όποτε οι ειδικές περιστάσεις της υπόθεσης
το υπαγορεύουν, ότι η επιτυχία της έφεσης δεν παραμένει 25
άνευ αντικρούσματος:

"The Court ought to see that the appeal, if successful,
is not nugatory; thus there will be granted a stay of exe-
cution, pending appeal, where the special circumstances 30
of the case so require."

(σελ. 360 και 361)

Αυτό ακριβώς δυνατό να συμβεί εδώ αν δεν 35
εξασφαλισθεί κατάλληλα η δασμολογική αξίωση του
δημοσίου. Απόδοση του οχήματος σε συμμόρφωση προς
την ακυρωτική απόφαση ενέχει τον κίνδυνο καταστροφής
ή ακόμη αποξένωσης του με αποτέλεσμα, σε περίπτωση
επιτυχίας του αιτητή, η έφεση του να έχει γίνει εις μάτην. 40
Μια τέτοια αντιμετώπιση βρίσκεται, πιστεύω, μέσα στο
πνεύμα και το γράμμα των παραπάνω αρχών και
ιδιαίτερα εκείνων της υπόθεσης *Katarina Shipping*.

Πρέπει εδώ να εκφράσω τη διαφωνία μου με την ερμηνεία που έδωσε ο συνήγορος στις λέξεις "ανεπανόρθωτη ζημία", που περιορίζεται στο χώρο του δικαίου που αφορά στα προσωρινά μέτρα. Η φύση και ο σκοπός της διαδικασίας αναστολής είναι διαφορετικός. Η ζημία, έστω και αν είναι μόνο χρηματική, μπορεί ασφαλώς να έχει ανεπανόρθωτο χαρακτήρα. Αυτό συμβαίνει όταν δεν υπάρχει τρόπος, όπως εδώ, να εξασφαλιστεί αλλιώς η απαίτηση που κατοχυρώνουν οι διαδικασίες του νόμου μετά τον τελωνισμό ενός αντικειμένου. Αν δε νικήσει ο αιτητής δεν θα έχει σημασία η επιτυχία του.

Η αίτηση γίνεται δεκτή. Εκδίδεται διάταγμα αναστολής μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση στην έφεση που ασκήθηκε κατά της πρωτόδικης απόφασης, εκτός αν η αιτήτρια καταθέσει εντός ενός μηνός από σήμερα τραπεζική εγγύηση προς όφελος της Δημοκρατίας που να καλύπτει το ποσό του δασμού, δηλαδή, £15.256. Δεν επιδικάζονται έξοδα.

Η αίτηση επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.